

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJOS

Biudžetinė įstaiga, Vilniaus g. 33, LT-01506 Vilnius, tel. (8 5) 266 1400,
faks. (8 5) 266 1402, el. p. ministerija@sam.lt, http://www.sam.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188603472

Vilniaus visuomenės sveikatos centrui

2014-07-30 Nr. (10.2.2.2-411)10- 6976
I 2014-07-21 Nr. 11(1.25)-2-8824

Kopija
Visuomenės sveikatos centrams apskrityse

DĖL LEIDIMŲ ĮSIGYTI, PARDUOTI AR KITAIP PERLEISTI NUODINGĄSIAS MEDŽIAGAS IŠDAVIMO ŪKININKAMS

Sveikatos apsaugos ministerija, išnagrinėjusi Jūsų raštą dėl leidimų įsigyti, parduoti ar kitais perleisti nuodingąsias medžiagas ūkininkams, teikia nuomonę.

Lietuvos Respublikos nuodingųjų medžiagų kontrolės įstatymo 1 str. 2 dalyje nustatyta, kad žemės ūkyje naudojamoms cheminėms augalų apsaugos bei augalų augimą reguliuojančioms priemonėms šis įstatymas taikomas tiek, kiek jų registracijos, gamybos, įvežimo, prekybos, saugojimo, naudojimo ir valstybinės priežiūros nereglamentuoja kiti įstatymai.

Nuodingąsias medžiagas (taip pat ir augalų apsaugos produktų, priskiriamų nuodingosioms medžiagoms) tvarkančių asmenų kompetencija ir nepriekaištinga reputacija turi atitikti reikalavimus, nustatytus Nuodingąsias medžiagas gaminančių, teikiančių rinkai, įsigyančių, laikančių, naudojančių, taip pat jomis prekiaujančių asmenų kompetencijos ir nepriekaištingos reikalavimų apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. kovo 18 d. nutarimu Nr. 372 „Dėl Nuodingąsias medžiagas gaminančių, teikiančių rinkai, įsigyančių, laikančių, naudojančių, taip pat jomis prekiaujančių asmenų kompetencijos ir nepriekaištingos reputacijos reikalavimų aprašo patvirtinimo“. Šio aprašo reikalavimai nustatyti perkeliant 1974 m. birželio 4 d. Tarybos direktyvos 74/556/EEB, nustatančios išsamias nuostatas dėl pereinamojo laikotarpio priemonių, taikomų su toksiškais produktais susijusiai veiklai, jų prekybai ir platinimui, taip pat veiklai, susijusiai su profesionaliu tokių produktų naudojimu, įskaitant tarpininkavimą (OL 2004 m. specialusis leidimas, 6 skyrius, 1 tomas, p. 34) (toliau – Direktyva 74/556/EEB), ir 1974 m. birželio 4 d. Tarybos direktyvos 74/557/EEB dėl savarankiškai dirbančių asmenų ir tarpininkų, užsiimančių toksiškų produktų prekyba ir jų platinimu, įsisteigimo laisvės ir laisvės teikti paslaugas (OL 2004 m. specialusis leidimas, 6 skyrius, 1 tomas, p. 38) (toliau – Direktyva 74/557/EEB) nuostatas. Minėtose direktyvose numatyti reikalavimai taikomi ir asmenims, naudojančioms, prekiaujančioms, platinantiems augalų apsaugos produktus, priskirtus toksiškiems produktams. Išduodant leidimus įsigyti, parduoti ar kitaip perleisti nuodingąsias medžiagas, įvertinama asmenų atitiktis įsėisė aktuose nustatytiems kompetencijos ir nepriekaištingos reputacijos reikalavimams, darbuotojų pasirengimas saugiai dirbti su nuodingosiomis medžiagomis, priemonės, apsaugančios darbuotojus nuo apsinuodijimo nuodingosiomis medžiagomis bei jų patekimo į aplinką ir užtikrinančios nuodingųjų medžiagų saugą. Atvejai, kada veiklai su nuodingosiomis medžiagomis nereikalingi leidimai įsigyti, parduoti ar kitaip perleisti nuodingąsias medžiagas, yra nustatyti Nuodingųjų medžiagų pagal toksiškumą sąrašė, patvirtintame Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. V-975 „Dėl Nuodingųjų medžiagų pagal jų toksiškumą sąrašė

patvirtinimo“, t. y. veiklai su naftos ir akmens anglių perdirbimo produktais, naudojamais kaip transporto priemonių variklių degalai.

Atsižvelgiant į skirtingus reikalavimus asmenims ir licencijuojamai veiklai su augalų apsaugos produktais ir veiklai su nuodingosiomis medžiagomis, bei į teisės aktų, perkeliančių Direktyvos 74/556/EEB ir Direktyvos 74/557/EEB nuostatas, veikla su augalų apsaugos produktais, kurie priskiriami nuodingosioms medžiagoms, gali būti vykdoma tik turint leidimą įsigyti, parduoti ar kitaip perleisti nuodingąsias medžiagas. Reikalavimai asmenims, siekiantiems gauti leidimus įsigyti, parduoti ar kitaip perleisti nuodingąsias medžiagas yra nustatyti teisės aktuose, todėl asmenims, norintiems naudoti ar kitaip tvarkyti augalų, apsaugos produktus, priskiriamus nuodingosioms medžiagoms, negali būti taikomos išimtys, kurios nenustatytos teisės aktuose. Šie reikalavimai augalų apsaugos produktų naudotojams ir veiklai (su nuodingais augalų apsaugos produktais) nėra nauji, bet, manytina, nebuvo vykdomi, todėl Sveikatos apsaugos ministerija neturi pagrindo kreiptis į Žemės ūkio ministeriją dėl Jūsų minimų teisės aktų nuostatų atidėjimo.

Dėl Jūsų siūlymo keisti Nuodingųjų medžiagų kontrolės įstatymą įgyvendinančius teisės aktus informuojame, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos paslaugų įstatymo, Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo ir Licencijavimo pagrindų aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 18 d. 937 „Dėl Licencijavimo pagrindų aprašo patvirtinimo“, nuostatomis, privalomus reikalavimus (įpareigojimus, draudimus, sąlygas ar apribojimus) asmenims nustato tik įstatymai ar jų pagrindu priimti teisės aktai, ūkio subjekto teisė vykdyti tam tikrą veiklą gali būti ribojama tik įstatymu, t. y. reikalavimas turėti licenciją, licencijos išdavimo sąlygos, licencijuojamos veiklos sąlygos ir kt. su licencijavimu susiję pagrindai gali būti nustatomi tik įstatymu. Todėl Jūsų siūlymams įgyvendinti pirmiausiai reikėtų keisti Nuodingųjų medžiagų kontrolės įstatymą, kurio naujos redakcijos projektą šiuo metu rengia Vilniaus visuomenės sveikatos centras.

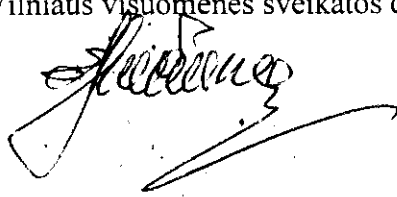
Atkreipiame dėmesį, kad anksčiau rengtų teisės aktų pakeitimo projektams – Nuodingąsias medžiagas gaminančių, teikiančių rinkai, įsigyjančių, laikančių, naudojančių, taip pat jomis prekiaujančių asmenų kompetencijos ir nepriekaištingos reikalavimų aprašo pakeitimo projektui, Leidimų įsigyti, parduoti ar kitaip perleisti nuodingąsias medžiagas išdavimo taisyklių pakeitimo projektui – nepritarė atitinkamai Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Ūkio ministerija ir kitos institucijos, nes šiuose teisės aktuose reikalavimai licencijuojamai veiklai ir asmenims turi būti nustatyti įstatymo lygmeniu.

Taip pat informuojame, kad analogiškas Jūsų siūlymui augalų apsaugos produktų naudotojui kaip vieną iš kompetencijos reikalavimų nustatyti „būti įgijusiam augalų apsaugos kursų baigimo pažymėjimą“ buvo pateiktas Nuodingųjų medžiagų kontrolės įstatymo pakeitimo projekte, paskelbtame Lietuvos Respublikos Seimo Teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS Nr. 13-775-04), tačiau šiam siūlymui Žemės ūkio ministerija nepritarė ir nurodė tokią nuostatą išbraukti.

Jūsų siūlymams – išduodant leidimus įsigyti, parduoti ar kitaip perleisti nuodingąsias medžiagas ūkininkams netaikyti tam tikrų teisės aktuose nustatytų reikalavimų nepritariame, o rengiant naujos redakcijos Nuodingųjų medžiagų kontrolės įstatymo pakeitimo projektą siūlome diskutuoti su Žemės ūkio ministerijos specialistais ir keliamas problemas spręsti pirmiausiai įstatymo lygmeniu.

PRIDEDAMA. Vilniaus visuomenės sveikatos centro rašto kopija, 3 lapai (visuomenės sveikatos centrams apskrityse, išskyrus Vilniaus visuomenės sveikatos centrą).

Viceministras

Erikas Mačiūnas

Dalia Žukienė, tel. (8 5) 205 5293, el. p. dalia.zukiene@sam.lt

euras.lt

VILNIAUS VISUOMENĖS SVEIKATOS CENTRAS

Biudžetinė įstaiga, Kalvarijų g. 153, LT-08221 Vilnius, tel. (8 5) 212 4098, faks. (8 5) 261 2707,
el. p. info@vilniausvsc.sam.lt, http://vilniausvsc.sam.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 291349070

Sveikatos apsaugos ministerijai

2014-07-21 Nr. 11(1.25)-2-110

DĖL LEIDIMŲ ĮSIGYTI, PARDUOTI AR KITAIP PERLEISTI NUODINGĄJĄ MEDŽIAGĄ IŠDAVIMO ŪKININKAMS

Pastaruoju metu Vilniaus visuomenės sveikatos centras gauna daug ūkininkų prašymų išduoti Planuojamo nuodingųjų medžiagų poveikio sveikatai išankstinio vertinimo išvadą (toliau – Išvada) bei leidimą įsigyti, parduoti ar kitaip perleisti nuodingąją medžiagą (toliau – Leidimas) tais atvejais, kai ūkininkų naudojamos augalų apsaugos priemonės (toliau – AAP) yra nuodingosios medžiagos. Analizuojant priežastis paaiškėjo, kad Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministras 2014 m. gegužės 29 d. įsakymu Nr. 3D-21 išdėstė naują redakciją Augalų apsaugos produktų įvežimo, vežimo, saugojimo, naudojimo, tiekimo rinkai taisyklės (toliau – AAP taisyklės). AAP taisyklių 74 punktas reikalauja, kad „Perkant profesionaliajam naudojimui skirtus produktus pardavėjas privalo reikalauti, o pirkėjas pateikti [...], jeigu augalų apsaugos produktas priskiriamas nuodingosioms medžiagoms, leidimą įsigyti, parduoti ar kitaip perleisti nuodingąją medžiagą. Šių dokumentų nepateikus, augalų apsaugos produktus parduoti draudžiama.“ Nauja AAP taisyklių redakcija įsigaliojo 2014 m. gegužės 30 d., o inspektoriai nedelsiant pradėjo reikalavimų vykdymo kontrolę.

Siekdami išsiaiškinti, kaip minėtais atvejais turėtų būti išduodamos Išvados ir Leidimai, atlikome teisės aktų nuostatų analizę ir siūlome, mūsų nuomone, galimas teisės aktų nuostatų taikymo alternatyvas:

1. Lietuvos Respublikos nuodingųjų medžiagų kontrolės įstatymo (toliau – Įstatymas) 1 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad „Žemės ūkyje naudojamoms cheminėms augalų apsaugos bei augalų augimą reguliuojančioms priemonėms šis įstatymas taikomas tiek, kiek jų registracijos, gamybos, įvežimo, prekybos, saugojimo, naudojimo ir valstybinės priežiūros nereglamentuoja kiti įstatymai.“ Ūkininkams Leidimas (atitinkamai ir Išvada) reikalingas trimis veiksmams atlikti: įsigyti, saugoti ir panaudoti AAP, kuri yra nuodingoji medžiaga. Todėl toliau analizuojamos AAP sritį reglamentuojančių teisės aktų nuostatos, susijusios su AAP įsigijimo, saugojimo ir naudojimo reikalavimais lyginant su Įstatymo ir Įstatymą įgyvendinančių teisės aktų reikalavimais.

2. Leidimų įsigyti, parduoti ar kitaip perleisti nuodingąsias medžiagas išdavimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. birželio 26 d. įsakymu Nr. 302 (toliau – Leidimų taisyklės) nustato, kad siekiantis gauti Leidimą asmuo kartu su prašymu turi pateikti ir Išvadą (taisyklių 6 punktas). Išvados formą patvirtinta ir privalomas jos naudojimas nustatytas Valstybinės visuomenės sveikatos priežiūros tarnybos prie Sveikatos apsaugos ministerijos direktoriaus 2002 m. rugsėjo 12 d. įsakymu Nr. 59. Išvados formos 1, 2 ir 5 punktuose nurodyta informacija taip pat nurodoma ir prašyme išduoti Leidimą arba kituose prie prašymo pridedamuose dokumentuose (Leidimų taisyklių 6.2 ir 6.3 punktai), 3 punkto informacija taip pat gali būti pateikiama prašyme išduoti Leidimą; Išvados formos 6, 7 ir 8 punktuose reikalaujama informacija neturėtų būti pateikiama, kadangi atitinkamus reikalavimus nusėto AAP taisyklės. Faktiškai vienintelė informacija, tokiais atvejais būtina išduodant Leidimą, yra 4.1 punkte (medicininių kontraindikacijų neturėjimas). Klausimas, mūsų nuomone, galėtų būti sprendžiamas dviem alternatyviais būdais:

- papildant Taisyklių 6 punktą šiomis nuostatomis: „asmuo, kuris yra profesionalusis augalų apsaugos priemonių naudotojas, planuojantis įsigyti, parduoti ar kitaip perleisti augalų apsaugos priemonę, kuri yra nuodingoji medžiaga, prašyme nurodo, kiek žmonių, įskaitant moteris, dirbs su augalų apsaugos priemone, o vietoj šiame punkte nurodytos išvados pateikia dokumentą, įrodantį atliktą sveikatos patikrinimą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. gegužės 31 d. įsakymo Nr. 301 13 priede nustatyta tvarka;

- Išvados formoje prie 6, 7 ir 8 punktų įrašant „netaikoma“, o 9 punkte išvadą formuluojant „Šios formos 6, 7 ir 8 punktuose nurodytus reikalavimus reglamentuoja Augalų apsaugos produktų įvežimo, vežimo, saugojimo, naudojimo, tiekimo rinkai taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2003 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 3D-564; vadovaujantis Lietuvos Respublikos nuodingųjų medžiagų kontrolės įstatymo 1 straipsnio 2 dalimi 6, 7 ir 8 punktai nepildomi.“ Toliau 9 punkte pateikti tik išvadą dėl sveikatos patikrinimo atitikties. Šią alternatyvą pasiūlė Vilniaus visuomenės sveikatos centro specialistai; manome, kad ji galėtų būti taikoma vietoj pirmosios alternatyvos arba iki tol, kol bus pakeistas pirmojoje alternatyvoje nurodytas teisės aktas.

3. Leidimų taisyklės (6.4 punktas) reikalauja, kad prašantis Leidimo asmuo pateiktų kompetencijos atitiktį įrodantį dokumentą. Kompetenciją gali įrodyti aukštojo chemijos, farmacijos arba medicinos mokslo diplomai (tikėtina, kad tik labai nedidelė ūkininkų dalis tokius diplomus turi), arba nuo 3 iki 6 metų darbo su nuodingosiomis medžiagomis patirtis (tikėtina, kad dalis ūkininkų turi tokią patirtį, tačiau neturi įrodančių dokumentų, nes anksčiau tokios patirties įrodinėti nereikėjo), arba dokumentas, įrodantis papildomą apmokymą darbui su nuodingosiomis medžiagomis. Toks apmokymas vykdomas pagal Privalomojo higienos įgūdžių mokymo programą (programos 7 punktas), patvirtintą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2008 m. sausio 28 d. įsakymu V-69 (toliau – Higienos programa). AAP profesionaliųjų naudotojų atitinkamus mokymus reglamentuoja AAP taisyklių priedas – Augalų apsaugos mokymo ir kvalifikacijos tobulinimo kursų programa (programos 6 punktas) (toliau – AAP programa). Palyginus abiejų programų temas (mokymo dalykus) darytina išvada, kad AAP programoje numatyti mokymo dalykai užtikrina ne mažesnę, negu Higienos programos mokymo temas, žinių lygį (AAP programoje, be bendrųjų dalykų, numatytas dar ir mokymas specifiniais AAP naudojimo ir aplinkos apsaugos klausimais); abiem atvejais mokymai turi būti praeiti prieš pradėdant darbą ir kartojami kas 5 metus. Tais atvejais, kai savo kompetenciją ūkininkai gali įrodyti tik mokymus patvirtinančiu dokumentu, mūsų nuomone, galimos dvi alternatyvos:

- papildyti Taisyklių 6 punktą šiomis nuostatomis: „asmuo, kuris yra profesionalusis augalų apsaugos priemonių naudotojas, planuojantis įsigyti, parduoti ar kitaip perleisti augalų apsaugos priemonę, kuri yra nuodingoji medžiaga, kompetencijos atitiktį gali įrodyti pateikdamas dokumentą, nurodytą Augalų apsaugos produktų įvežimo, vežimo, saugojimo, naudojimo, tiekimo rinkai taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2003 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 3D-564, 21 punkte“;

- visuomenės sveikatos centrams apskrityse tiesiogiai taikyti Lietuvos Respublikos nuodingųjų medžiagų kontrolės įstatymo 1 straipsnio 2 dalies nuostatą ir vietoj Leidimų taisyklių 6.4 punkte nurodyto įrodomojo dokumento priimti AAP taisyklių 21 punkte nurodytą dokumentą. Šios alternatyvos net laikinas taikymas be Sveikatos apsaugos ministerijos pritarimo ar nurodymo abejotinas.

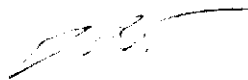
4. Manome, kad turėtų būti svarstoma galimybė teikti prašymą Žemės ūkio ministerijai dėl Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. gegužės 29 d. įsakymo Nr. 3D-21 pakeitimo, numatant įsakymu patvirtintos naujos AAP taisyklių redakcijos 74 punkto įsigaliojimo atidėjimą (analogiškai kaip nustatytas 50 punkto įsigaliojimo atidėjimas). Jeigu Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministras patvirtintų atitinkamą teisės aktą, Sveikatos apsaugos ministerijai būtų sudarytos sąlygos detaliam išanalizuoti teisės aktų nuostatų taikymo problemas šiais konkrečiais atvejais ir imtis reikiamų veiksnių; o visuomenės sveikatos centrums apskrityse tinkamai pasirengti vykdyti naujas funkcijas.

Siūlomos svarstyti alternatyvos, mūsų nuomone, nesumažina žmonių sveikatos apsaugos lygio; pasiūlymai atitinka Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 36² straipsnio 1 dalies 1 punkte numatytą minimalios ir proporcingos priežiūros naštos principą; jie skirti išvengti neproporcingo administracinės naštos didinimo ne tik ūkininkams, bet ir valstybės institucijoms.

Būtina pabrėžti, kad ūkininkai AAP naudoja tam tikrais griežtai apibrėžtais laiko tarpais, susijusiais su specifiniais augalų vegetacijos periodais ar derliaus nuėmimo terminais, specifinėse vietose ir naudodami specifinę įrangą. Dėl šių priežasčių manome, kad keliami klausimai turėtų būti sprendžiami skubiai.

Teisės aktai turi būti taikomi vienodai visoje Lietuvoje (vienodai visų visuomenės sveikatos centrų apskrityse). Vienodas taikymas užtikrinamas, kai reikia, jų išaiškinimais, o tai yra Sveikatos apsaugos ministerijos kompetencija. Prašome kuo skubiau organizuoti pasitarimą ar pateikti Jūsų nuomonę dėl minėtų klausimų.

Direktoriaus pavaduotojas

Robertas Petraitis